

Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

Nº 5. GENER - MARÇ 2019

CALA DEL RACÓ

INFO trimestral del Parc Natural del Penyal d'Ifac

01

EDITORIAL

01. Alerta! Els insectes desapareixen.

02

ACTUALITAT EN EL PARC

02. Participació en la VII Mostra de Marca Parcs Naturals a València.

03. Presentació del llibre La Poble Medieval de Ifach 10 años de arqueología medieval en el Penyal d'Ifac.

04. Cens de la corba marina emplomallada al Parc Natural del Penyal d'Ifac.

04. Cens d'*Allium subvillosum* al Parc Natural del Penyal d'Ifac.

07

BIODIVERSITAT EN EL PARC

07. La Corba marina emplomallada mediterrani (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*)

09

BONES PRÀCTIQUES AMBIENTALS

09. Afluència de visitants per Setmana Santa.

09. Tancament de les vies d'escalada de la cara nord-nord-oest.

05

ACTUACIONS DE CONSERVACIÓ

05. Treballs d'eliminació de processonària al Parc Natural del Penyal d'Ifac.

06. Treballs d'eliminació de grafits i manteniment dels equipaments del Parc Natural del Penyal d'Ifac.

08

INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI

08. Activitats al gener - El Penyal 2.0.

08. Activitats la febrer - l'Avifauna hivernant de les Salines i Els Xicotets cercadors de plantes.

08. Activitats al març - Jardineria Mediterrànea Sostenible amb el Penyal d'Ifac i Les governadores de la Poble Medieval d'Ifac.

ALERTA! ELS INSECTES DESAPAREIXEN

Apis mellifera (abella de la mel o abella europea)

Els insectes de tot el món es moren. Aquesta és la conclusió d'un equip internacional de científics, després de revisar 73 estudis amb el nombre més gran de dades recollides fins ara sobre les extincions d'aquests invertebrats. El 40% de les espècies d'insectes es troben actualment en procés d'extinció, i un terç del total estan en amenaça d'entrar en el procés d'extinció.

Es pensava que la principal raó perquè aquest procés estiguera succeint era la desaparició d'hàbitats, causada fonamentalment per les creixents explotacions agrícoles, que suposen l'eliminació de grans quantitats d'arbres i arbustos, a més del recent ús de pesticides neonicotinoides, que eliminen les plagues, però també esterilitzen el sòl i maten les larves que existents.

Per si no fora suficient, segons un recent estudi del Centre Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), la creixent proliferació de ruscos d'abella de la mel, utilitzats en l'apicultura, afecta negativament els pol·linitzadors autòctons, i el funcionament dels ecosistemes. Considerada un pol·linitzador supergeneralista, competeix amb les espècies silvestres i les desplaça. L'aparició d'espècies exòtiques invasores, tals com la vespa depredadora asiàtica (*Vespa velutina*), és un altre problema afegit.

D'altra banda, els efectes de l'escalfament global

comporten la desaparició d'espècies vegetals, en ocasions imprescindibles per a l'alimentació d'una determinada espècie d'insecte, mentre que al seu torn la desaparició de pol·linitzadors condueix a la desaparició de plantes, de manera que es tanca el cercle.

A la vista de tot això podria pensar-se que els motius del declivi estan clars, però, no obstant això, sols no serveixen per a explicar completament la causa. Científics europeus, dirigits per l'holandès Caspar Hallmann, de la Universitat de Radboud, van col·locar paranys d'insectes Malaise en espais protegits per a avaluar la tendència en la biomassa total d'aquestes espècies. En totes aquestes zones, allunyades de l'impacte humà, el nombre d'insectes s'havia reduït en un 75% des de 1990.

En les àrees estudiades la superfície de terra cultivada havia decrescut, la cobertura forestal havia crescut, i les pastures o l'aigua superficial no havien canviat molt en els últims trenta anys, per tant, què està acabant amb els insectes?

Per a col·laborar en el coneixement de les causes del problema, i en la recerca de solucions, el Parc està participant en el BUTTERFLY MONITORING SCHEME (transsectes de seguiment de papallones), un projecte europeu promogut per l'organització Butterfly Conservation, per a conèixer les nostres papallones i, a partir d'aquestes, avaluar l'estat de conservació dels nostres ecosistemes.

Si sents curiositat per conèixer els insectes, i altres invertebrats terrestres que podem trobar al parc, els tens accessibles en:

<http://www.parquesnaturales.gva.es/es/web/insectarium-virtual-del-parc-natural-del-penyal-d-ifac>

Actualitat en el Parc Natural

Participació en la VII Mostra de Marca Parcs Naturals a València

El diumenge 3 de febrer va tindre lloc a la plaça de l'Ajuntament de València, la **V Mostra Marca Parcs Naturals**, en què els visitants van poder conèixer, a través de diferents estands, totes les empreses que tenen aquesta marca. Un dia ple d'activitats, tant per als adults, com per als més menuts.

Enguany era el primer que el **Parc Natural del Penyal d'Ifac** participava, i es va presentar amb el contacontes didàctic del "Viatge de Silena". En finalitzar el relat, els xiquets van poder pintar els personatges que havien conegut en el conte, i emportar-se'ls a casa.

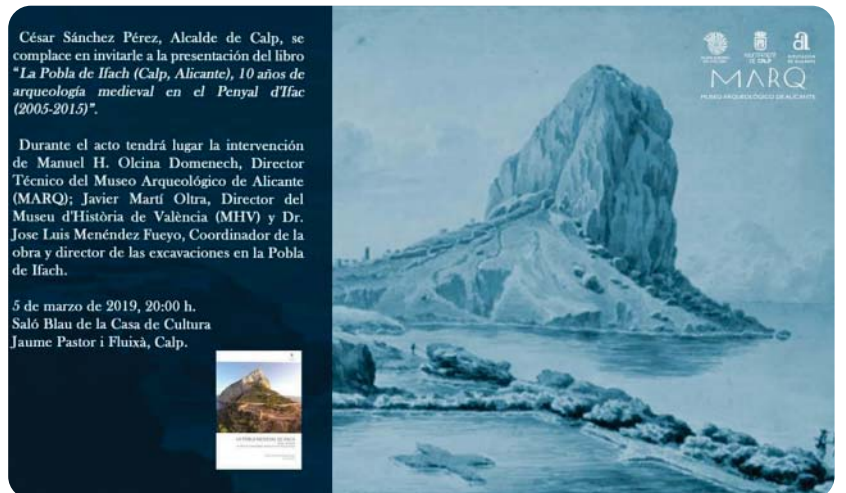

Presentació del llibre La Poble Medieval de Ifach "10 años de arqueología medieval en el Penyal d'Ifach"

Al març es va realitzar la presentació del llibre La Poble Medieval de Ifach "10 años de arqueología medieval en el Penyal d'Ifach" en el qual s'estudien les anàlisis efectuades a les restes trobades a la **Poble Medieval d'Ifach**, realitzades per especialistes en diferents camps, i del registre del material trobat durant els 10 primers anys d'excavació.

L'acte va tindre lloc a la sala blava de la Casa de Cultura de Calp, i va ser presentat per **Javier Martí Oltra**, director del Museu d'Història de València; **José Alberto Cortés**, director gerent de la Fundació Comunitat Valenciana MARQ, i **José Luís Menéndez Fueyo**, coordinador de l'obra i director de les excavacions de la Poble Medieval d'Ifach.

Una vetlada molt agradable que va culminar amb les paraules d'agraïment de **José Luís Menéndez Fueyo** i d'**Ana Sala Fernández**, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Calp, per a totes les persones que durant aquests anys han col·laborat en el projecte.

Cens de la Corba marina emplomallada al Parc Natural del Penyal d'Ifac

Al llarg dels mesos de gener, febrer i març s'han realitzat una sèrie d'eixides amb l'embarcació de vigilància del P. N. de la Serra Gelada, amb l'objectiu de censar les parelles nidificants de corba marina emplomallada (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*. Foto central), al Penyal d'Ifac. Els resultats revelen la presència de 2 nius ocupats, un amb dos polls i un altre amb tres.

En una de les eixides que es van efectuar, a més es va soltar un exemplar de Mascarell (*Morus bassanus*. Foto superior), després de la seua estada en el Centre de Recuperació de Fauna Silvestre de la Santa Faç, a Alacant.

Cens d'*Allium subvillosum* al Parc Natural del Penyal d'Ifac

Al febrer, com és habitual, es va realitzar el cens d'*Allium subvillosum*, espècie en perill d'extinció a la Comunitat Valenciana, que té al Parc, a més dels últims exemplars naturals de l'espècie, una població de reserva creada per a garantir-ne la supervivència.

Els resultats ens donen un total de 57 exemplars, 3 en la població natural i 53 en les de reserva, i enguany se n'ha detectat un nucli nou, als "Miradors de Llevant", en aquesta ocasió obtingut per reclutament dels ja existents.

Si es compara aquest resultat, amb els 14 exemplars censats l'any passat, es pot veure que la situació de l'espècie al Parc millorant de forma ostensible.

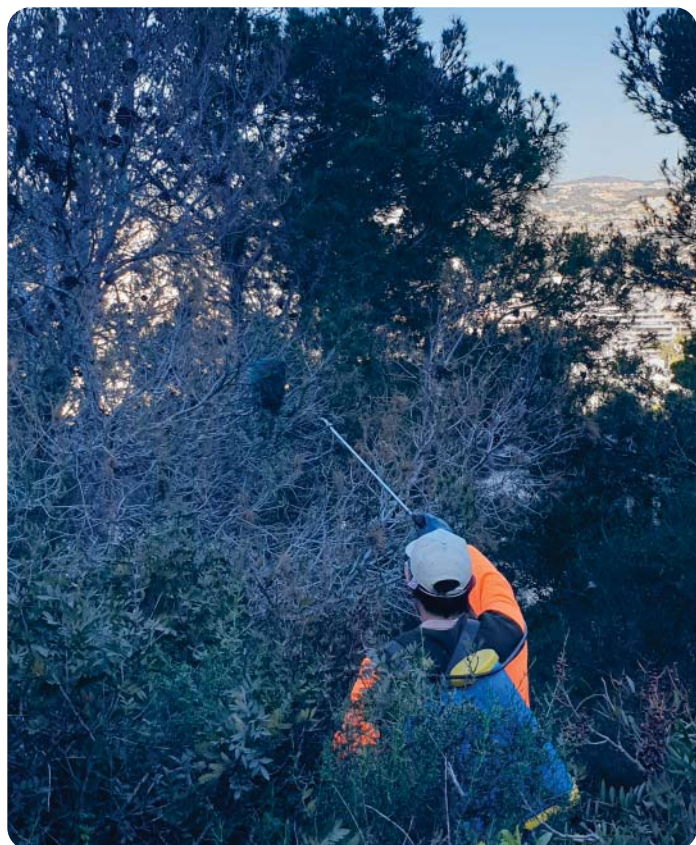
Actuacions de Conservació

Trabajos de eliminación de procesionaria el Parc Natural del Penyal d'Ifac

Al llarg d'aquests mesos s'ha actuat sobre les bosses de procesionària que hi ha al Parc amb un producte innoeu per als visitants, però efectiu en les erugues.

S'han fumigat bosses a l'esplanada de Miradors de Llevant, com també al llarg de l'itinerari de pujada fins al túnel.

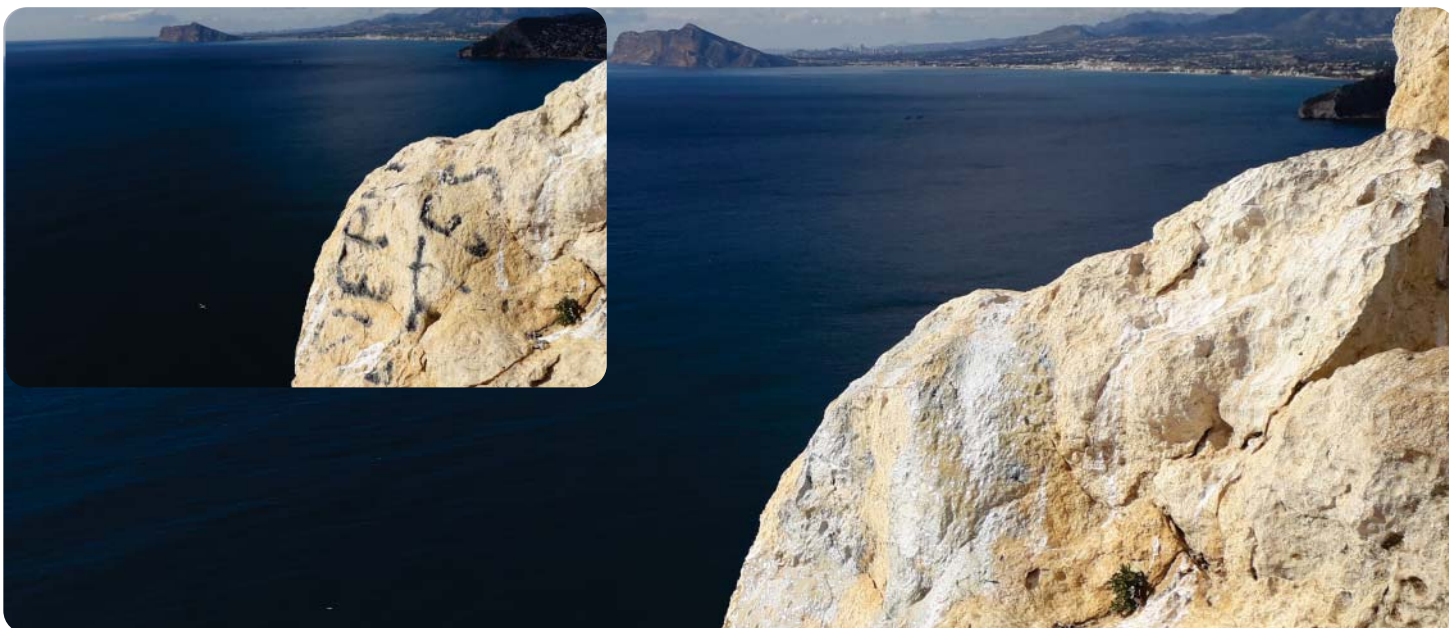
Treballs d'eliminació de grafitis i manteniment dels equipaments del Parc Natural del Penyal d'Ifac

Al llarg d'aquests mesos han continuat els habituals treballs de millora a tot el Parc.

Entre altres actuacions, la brigada ha esbrossat la zona del Centre de Visitants per a poder continuar repintant la façana.

També s'han anat supervisant i eliminant tots els grafitis que s'han anat trobant pels itineraris del Parc. En el cas dels senyals informatius, s'han anat esborrant, netejant el vinil amb cura de no danyar-lo, i en el cas dels fets sobre roques, s'han tapat amb pintura, simulant el color natural. S'han anat substituint trams de la tanca vella de l'itinerari per la zona del túnel.

El manteniment de les instal·lacions en condicions adequades és una de les prioritats en la gestió del Parc. No solament perquè és el primer contacte que tindran els visitants amb aquest, sinó perquè a més, un millor manteniment es tradueix en un menor consum energètic i en una reducció en la petjada del CO2.

Biodiversitat en el parc

La Corba marina emplomallada mediterrani (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*)

Es pot afirmar que un dels tresors que alberga l'avifauna del Parc és la Corba marina emplomallada. Aquest ocell marí, catalogat com a "Vulnerable" en el **Catàleg valencià d'espècies amenaçades**, i recollit en el **Pla d'acció d'ocells marins de la Comunitat Valenciana** (Resolució del 21 abril de 2009), nidificava inicialment només a les Columbretes, fins que l'any 2006 es confirma la reproducció d'una parella al cap de Sant Antoni, moment en el qual comença una expansió d'aquesta espècie cap al sud, recuperant els punts de cria històrics que posseïa als penya-segats del nord de la província d'Alacant.

Partint d'aquest fet, els objectius plantejats per l'equip tècnic de seguiment de fauna amenaçada del CRF de la Granja del Saler, per a aquesta espècie el 2007, inclouen la prospecció de zones possibles de cria al cap de Sant Antoni i voltants. Pel que fa al PN del Penyal d'Ifac, es va prospectar en les mateixes eixides realitzades per a les zones del Cap Sant Antoni i del Cap de la Nau, i el 2 de març es confirma l'existència de 3 nius.

Des de llavors s'han realitzat censos anuals al Parc, amb oscil·lacions quant a resultats; els millors es van obtenir el 2009, amb 7 parelles reproductores. Les principals amenaces a les quals s'enfronten actualment les corbes marines emplomallades són les captures accidentals en xarxes de pesca, la contaminació marina i les interferències humanes, sobretot en l'època de cria.

Interpretació del Patrimoni

Activitats Planificades

Activitats al gener

Durant aquest mes s'havien de realitzar dues activitats, la primera dins de la **Campanya del Dia de l'Arbre, Els xicotets cercadors de plantes**, que va haver de posposar-se per causes meteorològiques al **17 de febrer**, va comptar amb un total de 9 participants.

En la segona activitat, **El Penyal 2.0**, els participants van poder seguir les explicacions de l'educador amb el suport d'un arxiu d'imatges reproduïbles en tauletes i telèfons intel·ligents. Van assistir-hi un total de 16 persones.

Activitats al febrer

Als peus del Parc Natural del Penyal d'Ifac es troba el Paratge Natural de les Salines de Calp, un lloc privilegiat per a l'observació d'ocells. S'hi poden observar espècies nidificants, hivernants i sedentàries, i oferint el seu espectacle durant tot l'any.

Commemorant el **Dia de les Zones Humides** es va realitzar l'activitat **"L'avifauna hivernant de les Salines de Calp"**, en col·laboració amb l'Ajuntament de Calp. Una observació guiada d'ocells amb 31 participants.

Activitats al març

"Campanya del Dia Mundial de l'Aigua", amb l'activitat **"Jardineria mediterrània sostenible amb el Penyal d'Ifac"**. Introducció a l'ús de plantes silvestres en jardineria, a través de l'itinerari didàctic. Van participar-hi 18 persones.

"Campanya de la Dona en la Conservació de la Natura", amb l'activitat **"Les governadores de la Poble Medieval d'Ifac"**. Explicacions del director i del codirector del jaciment relatant el paper que van jugar en la història Saurina d'Entença i Margarida de Llúria, les dues dones que en època feudal van governar la **Poble Medieval d'Ifac**. Van assistir-hi 53 persones.

Bones Pràctiques Ambientals

Afluència de visitants per Setmana Santa

El Parc Natural del Penyal d'Ifac, és un dels parcs naturals amb més afluència de la Comunitat Valenciana, i per **Setmana Santa** s'incrementa el nombre de visitants, la qual cosa provoca en alguns casos massificacions en l'itinerari fins al cim. Recomanem als tots aquells que s'acosten al Parc en aquestes dates que tinguen en compte aquesta situació i organitzen la seua visita per a evitar l'aglomeració matinal.

Tancament de les vies d'escalada de la cara nord-nord-oest

Des de l'**1 d'abril fins al 30 de juny** (tots dos inclusivament) està **prohibida l'escalada en les vies situades en la cara nord-nord-oest** del **Parc Natural del Penyal d'Ifac** per la nidificació del **Falcó pelegrí (Falco peregrinus)**. Aquestes vies romanen tancades durant aquest període i hi ha una sanció prevista en el Pla rector d'ús i gestió del Parc (P.R.U.G), per a qui infringisca aquesta norma.

Els escaladors **poden ascendir per les vies que es troben a la cara sud**, que sí que té permés l'ús tot l'any, inclosos aquests mesos, i a les quals s'accedeix arribant al final del **Passeig Ecològic Príncep d'Astúries**, allí comença una xicoteta senda que et porta a peu de via.

Redacció: Equip Tècnic del P.N. del Penyal d'Ifac

Centre d'Informació del P.N.
C/ Illa de Formentera s/n
03710 - Calp

Parc Natural del Penyal d'Ifac
965 837 596 - 679 195 912
ifac_cma@gva.es
parquesnaturales.gva.es

